

different countries of the European Union. Its mission is to serve. In addition, inspired solutions, which are valid in individual Member States. This complexity and multiplicity of sources became his strengths.

It seems impossible to identify a single model for the international civil service. One of the reasons is certainly the multitude of problems within the subsystem law. However, as a national and European law as clerical has one goal. It is the service performed in a fair, effective and independent. Certainly, the connecting element here is a human. It was he who ensures the quality of clerical activities. He has also, through the applicable regulations or due to the possibility of promotion can develop professionally to better perform their duties.

УДК 343.12 (043.2)

Кириленко В. О., к.ю.н., доцент,
Національний юридичний університет ім. Я. Мудрого, м. Харків
Забіяка Х. О., студентка
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

РОЛЬ ЗАХИСНИКА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

В кримінальному процесі виділяють такі сторони: сторону обвинування і сторону захисту. Кожні з цих сторін (обвинувачення і захист) наділені рівними процесуальними правами. Як захисники підозрюваних, обвинувачених допускаються особи, які мають свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю. За згодою підсудного допускаються близькі родичі, опікуни або піклувальники.

Враховуючи складність кримінального процесу, а також те, що обвинувачений, який не обізнаний в питаннях права, може опинитися в нерівному положенні (щодо встановлення істини і юридичного тлумачення інкримінуючого йому діяння) в порівнянні з представниками органів досудового розслідування. Відсутність в процесі захисника не тільки ускладнює, але і нерідко зводить нанівець значення захисту. Нереальним стає і рівність прав учасників судового розгляду [2, с. 45].

Одним із істотних недоліків кримінально-процесуальної діяльності суб'єктів є зневажання функцією захисту, і як наслідок цього, захоплення обвинувальним ухилом. Непоодинокі випадки, коли заради «показників» грубо порушувались законність, права особи в ході розслідування. Комплексне дослідження функції захисту, належна реалізація її суб'єктами буде сприяти встановленню об'єктивної істини в кримінальних справах, зміцненню законності. Надання захиснику широких прав не може заважати, і не заважає здійсненню завдань кримінального судочинства.

Згідно з чинним законодавством функція захисту на всіх стадіях кримінального процесу вирізняється повною самостійністю. Вона починає діяти значно раніше, ніж буде сформульовано слідчим обвинувачення, і може продовжувати діяти після того, коли обвинувачення буде припинено. Її поява, розвиток, розширення і звуження її сфер дії не можна розглядати тільки в зв'язку з пред'явленням обвинувачення, його припиненням. Завдання захисту полягає в тому, щоб захищати права кожного учасника, порушені в той чи інший момент судочинства. Функція захисту являє собою процесуальну діяльність, направлену на з'ясування обставин, які виправдовують обвинуваченого, виключають або пом'якшують його відповідальність, а також на охорону його особистих і майнових прав. Захист – це усвідомлена, цілеспрямована діяльність як самого обвинуваченого (підозрюваного), так і захисника, цивільного відповідача і його представника. Саме вони являються суб'єктами функції захисту, їх цілеспрямованість отримує вираження у вигляді процесуального інтересу. З появою обвинувачення особі надається можливість в тій чи іншій мірі від нього захищатися [1, с. 23].

Головне завдання захисту – повне або часткове спростування висновків, які містяться в обвинуваченні. Захист прагне перш за все показати необґрунтованість обвинувачення. Обвинувачення необґрунтоване, якщо твердження, які містяться в ньому, не відповідають об'єктивній дійсності або якщо докази, наведені для підтвердження обвинувального тезису, недостатні для доведення оснований на них висновку.

Захисник – це учасник кримінального процесу, уповноважений у передбаченому законом порядку здійснювати захист прав і законних інтересів підозрюваних, обвинувачених, підсудних, засуджених та виправданих і подавати їм необхідну юридичну допомогу [4, с. 235]. Участь захисника в кримінальному процесі дозволяє цим особам більш повно реалізувати своє право на захист. На практиці захисниками є переважно адвокати. Адвокатом може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту, стаж роботи за спеціальністю юриста або помічника адвоката не менше двох років, склав кваліфікаційні іспити, одержав свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю та прийняв присягу адвоката України. Для допуску до участі в справі адвокат повинен пред'явити ордер адвокатського об'єднання або довіреність на ведення справи, видану йому клієнтом. Закон не обмежує кількості захисників, які можуть захищати одного підозрюваного, обвинуваченого, підсудного [1, с. 25].

Захисник не заміняє підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, а діє поряд з ним. Процесуальна самостійність захисника не виключає необхідності погодження з обвинуваченим, підсудним лінії захисту в цілому

і позиції з окремих процесуальних питань, зокрема при заявленні клопотань. На відміну від обвинуваченого, підсудного, захисник може використовувати не будь-які, а тільки зазначені в законі засоби захисту і захищати лише їхні законні інтереси. Адвоката не можна притягнути до кримінальної, матеріальної чи іншої відповідальності у зв'язку з поданням юридичної допомоги громадянам та організаціям згідно з законом.

Посилення правового захисту особи, розширення і зміцнення правових гарантій її прав і свобод в умовах розвитку демократії, а також утвердження незалежної судової влади, як визначального гаранту цих прав і свобод, справедливості і законності - необхідна умова функціонування демократичної правової держави. Основне місце в системі таких гарантій повинно належати процесуальним гарантіям, які визначатимуть напрямок держави на демократизацію і гуманізацію кримінально-процесуального законодавства України. І це не випадково [3, с. 135]. Адже порушення цих гарантій найбільш істотно впливає на права і охоронювані законом інтереси осіб, які попадають в сферу кримінально-процесуальної діяльності і, насамперед підозрюваного, обвинуваченого і підсудного. Серед процесуальних гарантій прав особи гарантії права обвинуваченого на захист займають особливе місце. Пояснюється це тим, що саме обвинувачений притягнутий до кримінальної відповідальності, саме його суб'єктивні права і інтереси порушуються в ході процесу особливо відчутно. Тому перш за все обвинуваченому повинна бути надана максимальна можливість захисту своїх прав і інтересів від необґрунтованого притягнення і засудження. Ці гарантії необхідні також тому, що здійснення правосуддя буде ускладненим, якщо обвинувачений не зможе захищатися, наводити докази в своє виправдання. Тільки дослідивши всі доводи як зі сторони обвинувачення, так і зі сторони захисту, можна зробити правильний висновок про винність чи невинуватість обвинуваченого. Тому процесуальні гарантії – це не тільки гарантії особи, але і гарантії встановлення істини, правильного вирішення кримінальної справи.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
2. Назаров В. В. Кримінальний процес України: навч. посібник / В. В. Назаров. – К.: ФОП Ліпкан О.С., 2013. – 488 с.
3. Назаров В. В. Кримінальний процес України: посіб. для підготовки до іспитів / В. В. Назаров, О. В. Шпотаківська, В. В. Зарубей; за заг. ред. В. В. Назарова. – К.: ФОП Ліпкан О.С., 2010. – 200 с.
4. Словник-довідник юриста. – Харків: Основа, 2002.